

Tynset kommune
Torvgata 1,
2500 Tynset
postmottak@tynset.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

1.1.2024

Hørings svar, kommunedelplan for Tynset by – planid 202007

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlag og Bygdeungdomslaget.

Tynset kommune har sendt kommunedelplan for Tynset by på høring med frist 18/12-23. Jordvernalliansen i Innlandet har fått innvilget utsatt høringsfrist til 2/1-24, og vi har følgende innspill til høringsdokumentene:

Stortinget har i 2023 vedtatt en ny nasjonal jordvernstrategi, hvor det nye målet nå skal være at maksimalt 2.000 dekar dyrket mark omdisponeres årlig. Målet skal nås innen 2030. I 2021 ble det nasjonale jordvernålet satt til 3.000 dekar dyrket mark i årlig omdisponering, mens målet tidligere lå på maksimalt 4.000 dekar. Omdisponeringen skal dermed betydelig ned de neste årene. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstrammingen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale- og regionale planverk.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar omlag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet er store matjordarealer omdisponert til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging. Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 2.000 dekar per år innebærer en svært liten omdisponering per kommune.

Statistikken viser at også Tynset kommune trenger å stramme inn: I perioden 2011 - 2022 har Tynset omdisponert ca. 320 dekar dyrket mark iflg. SSB. Dette gjør Tynset til en av kommunene i Innlandet med høyest omdisponering av dyrket mark i perioden. Samtidig er Tynset den 3. største jordbrukskommunen i «gamle Hedmark», målt i antall sysselsatte i jordbruket iflg. verdiskapningsrapporten fra Fylkesmannen (ØF-rapport 09/2016). Jordbruket sysselsetter snaut 9,5% av totalt antall sysselsatte i kommunen. Kun 4% av arealet i Tynset kommune er dyrket mark. Alt dette er fakta som underbygger landbrukets og landbruksbasert industri sin betydning som en meget viktig næring for hele Nord-Østerdalen, og danner grunnlaget for bosetting i regionen. Da må Tynset ha en svært restriktiv holdning til omdisponering av arealer som er grunnlaget for matproduksjonen!

I planbeskrivelsen er det definert et behovsestimat for 350 nye boenheter innenfor planområdet Tynset by, i tillegg til fortetting av dagens sentrum. Dette synes å være helt utenfor alle dimensjoner! Tynset kommune har i 10-års perioden fra 2013 fram til 2023 hatt en befolkningsøkning på ca. 50 personer netto. I tillegg kan nevnes at SSB i sin befolkningsframskriving fram mot 2050, forventer en nedgang i antall innbygger i Tynset kommune på ca. 130 personer. Vi har forståelse for at Tynset ønsker å være offensive i sin tilnærming til nye arbeidsplasser, og ønsker å legge til rette for både nyansatt på Helsearkivet og andre formodentlige næringsetableringer i kommunen med et variert tomtetilbud. Men 350 nye sentrumsnære boenheter i planperioden er helt hinsides all fornuft!

Vi støtter derimot planens intensjon om fortetting i sentrum. Kombinerte nærings-/handelsbygg og leilighetsbygg gir muligheter til fortetting av bykjernen, noe som vil gi Tynset by et mer urbant preg. Vi synes det er positivt om plasskrevende næring kan flyttes ut av byen, og i stedet reetableres i Tylldalslia og Østerdalsporten Nord. En transformasjon av Nytrøa til kombinert handel og leiligheter er vi helt sikre på vil bli godt mottatt i framtida. Vi har sett den samme utvikling av bysentra i andre bykommuner i Innlandet de senere årene. En stadig aldrende befolkning vil i framtida ønske seg over i mer lettstelte leiligheter nært sentrum. Dette vil frigjøre mange av dagens eneboliger, og kombinert med nye leilighetsbygg i sentrum, vil dette langt på vei dekke opp framtidig behov for nye eneboliger på Tynset.

Helt konkret ønsker Jordvernalliansen at planene om boligbygging på dyrka mark nært sentrum må tas ut av planen. Dette gjelder B6 Sandvoll/Sandvollskoja (40 dekar), B4 Myrvoll/Haverslia (18 dekar) og B3 Arnemo (18 dekar). Tynset kommune kan ikke tillate seg å avsette dyrka mark til boligarealer som det ikke er behov for i planperioden. Skulle det likevel vise seg å være behov for større boligarealer i framtida, burde det være fullt mulig å finne slike arealer utenom dyrka mark, både i Haverslia og på Rundmoen.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Jordvernalliansen har merket seg at det de siste åra er kommet ulike initiativ og forslag om omdisponering av dyrkede arealer både ved Motrøa-krysset og ved Røros-krysset på vestsida av Glomma. Vi vil sterkt fraråde å tillate omdisponeringer på disse arealene. Et sterkt jordvern fordrer at disse arealene bevares til matproduksjon. Vi vil i stedet peke på nødvendig fortetting av sentrum for handelsvirksomhet, og at plasskrevende næringsvirksomhet etableres utenfor sentrumsområdet, som nevnt i forrige avsnitt.

Vi har oppfattet at kommunestyret i sin behandling av kommunedelplanen for Tynset by, har et ønske om at det utarbeides kriterier for eventuell spredt boligbygging utover det som allerede ligger inn i planen. Vi understreker at et hovedpunkt i slike kriterier, må være at boligbygging og tilhørende infrastrukturer (adkomstveier) ikke må tillates på dyrka mark.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet mener at en ansvarlig arealpolitikk må ha som mål at dyrket mark bare kan tillates nedbygd når formålet er infrastruktur av nasjonal betydning eller samfunnskritiske etableringer av stor regional eller nasjonal betydning. Vi forventer at Tynset kommune tar innover seg den nye nasjonale jordvernstrategien, og at tida for boligbygging og næringsbygg på dyrka mark dermed må være over på Tynset!

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Innlandet Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørlund
Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET